

“Vijf, drie en één” – Parabels (3)

Toespraak bij de Parabel van de talenten – Mt 25,14-30

Lieve mensen ... ik moet iets bekennen: ik ben geen fan van deze parabel. Ik zei dit ook aan mijn opdrachtgever... niet om te ontsnappen aan die taak. De reactie was: niet erg, zeg maar wat je denkt... dus doe ik dat. Die tekst doet me veel vragen stellen. Ik wil mijn probleem wat verduidelijken.

Een parabel is voor mij een verhaal met een boodschap, dus moet die zeer duidelijk zijn, ook voor gewone mensen zoals ik... maar hoe dikwijls heb ik vroeger niet gehoord: het gaat over geld dat moet opbrengen, winsten zijn verantwoord, meer zelfs: een pleidooi van Jezus voor de rijken, en voor het kapitalistisch systeem. Ja, dat hoorde ik ook eens. Gelukkig hoor ik – de laatste tijd toch – ook de boodschap over het omgaan met talenten. OK, maar dan blijft het voor mij toch moeilijk dat Jezus die kleine man zulke bolwassing geeft en dit in zeer negatieve termen: dat is toch uitsluiting! Uit ervaring weten we allen wat de gevolgen zijn van een zware bolwassing: dat kan jaren wegen op mensen. Raar dat Jezus dit doet.

Voor iedere situatie heb ik leren denken aan de gevolgen en dit met een dubbel criterium: voor wie is het goed en wie is het slachtoffer? Bij deze parabel moet je niet lang nadenken.

Vorige week vertelde Egbert Rooze dat de kleine mens (in dit geval Lazarus) altijd een naam krijgt. In de parabel van vandaag is dit niet zo. Is Matheus dat vergeten of schreef hij die tekst op een maandagmorgen?

En nog een laatste argument. Jaren geleden sprak prof. Herman Deleeck over het Matheuseffect: wie veel heeft, zal nog meer krijgen. Nu zien we dat dit in onze maatschappij echt realiteit is, meer zelfs, nu is het: hoe minder je hebt, hoe minder je krijgt. Echt een duale maatschappij.

Neen, de Jezus van dit verhaal inspireert me niet. Neen, ik verkies een andere Jezus vb. die als herder, die voor zijn schapen zorgt en dan vooral voor de kleinste die meest zorg nodig hebben, of de Jezus die de woekeraars uit de tempel zwiert... Hij zou veel werk hebben in sommige kerken en bedevaartsoorden om die zakenmensen weg te jagen... Dat was het voorgerecht. Ja... nu naar de hoofdschotel.

Ik kreeg immers nog een tweede opdracht: kan je wat vertellen rond talenten in je werkervaringen.

Ik heb op verschillende plaatsen gewerkt. Ik wil wat ervaringen vertellen rond talenten en hoe de omgeving daarmee omgaat.

Lang geleden was ik ambtenaar op hoofdbestuur Stedebouw in Brussel. Daar kwamen vooral betwiste dossiers rond verkavelingen. Mijn collega's hadden veel talenten tzt ze hadden meerdere partijkaarten en haalden een andere kaart boven als er een andere minister kwam. Ik had die talenten niet maar ik had toch een talentje: ik probeerde de dossiers objectief te beoordelen. Mijn collega's vonden dat raar en ze wilden me helpen. Nand, je moet wat soepeler zijn en zeker als de tussenkomst van een CVP'er is: de minister van openbare Werken was toen een CVP'er. Ik begreep dat niet. Het gevolg was dat ik

steeds minder dossiers mocht behandelen en tenslotte zat ik daar zonder dossiers. Ik gaf toen zelf ontslag!

Daarna werkte ik in een KMO (ongeveer 100 werknemers). We hadden veel arbeiders die maar tot 14 jaar op school waren: zeer goede arbeiders met veel talenten. Ze kregen waardering en veel kansen vb. de man die de kaasproductie dagelijks leidde had alleen lager onderwijs gedaan. Mensen die iets van zuivel kennen, zullen toegeven dat kwaliteitskaas maken niet gemakkelijk is. In het bedrijf hadden ze kansen maar in 't dorp hoorde je wel: 'Die werkt als arbeider in de melkerij en daar werken alleen arbeiders die elders niet veel kansen hebben'. Miskende talenten dus.

Later werkte ik in een groot bedrijf (1800 mensen). Ik was verantwoordelijk voor personeelsbeleid (nu is dat Human Resources Officer). Onze grote baas (CEO natuurlijk) voelde niet veel voor personeelsbeleid. Dat was allemaal niet nodig. Alleen voor selectie hoger- en middenkader kreeg ik kansen. Ik probeerde wat rector Torfs nu in Leuven wil: meer vrouwen in kaderfuncties. Zonder succes: de grote baas was wel zeer vriendelijk naar de vrouwen maar een vrouw op een hoge functie dat kon niet. Op de meer dan 100 selectieprocedures (er was veel verloop in dat bedrijf) heb ik 1 keer een vrouw de job kunnen geven. Wat een verlies van talenten. Uiteindelijk ben ik daar afgedankt ook omwille van een talent: ik stond te dicht bij de werknemers, zei de baas.

En nu nog iets over het mooiste beroep dat ik had: voltijds vrijwilliger. Dat was interessant. Ik ontdekte een nieuwe wereld en dat was ook positief voor de gemeenschap.

De mensen die me een beetje kennen, weten dat ik nu zal vertellen over mijn ongeveer 15 jaar engagement in ATD Vierde Wereldbeweging. Wat onze Cardijn betekende voor de arbeidersklasse dat deed de Frans-Poolse priester Joseph Wresinski voor de mensen van de 4^e wereld.

Eindelijk na 2000 jaar caritas, waar rijken een aalmoes gaven aan de armen kwam Wresinski met een andere beweging voor armen en niet armen samen. Hij stelde dat mensen die in armoede leven gelijkwaardig zijn als andere mensen. Ze hebben dezelfde rechten en als ze die niet krijgen, is dit een schending van de mensenrechten. Hij stelde ook: de armen moeten we niet veranderen. Neen, wat wel moet, is de maatschappij veranderen zodat alle mensen kansen krijgen. En dat kan door de armen aan te spreken in hun talenten. In ATD ('aide toute détresse' was het vroeger, nu ze meer internationaal werken, is ATD 'All together for dignity') speelt het woord waardigheid een grote rol. Reeds in de jaren 1960 verbood Wresinski dat zijn mensen voedselpakketten aanvaardden; dat was voor hen te vernederend. Hij zorgde liever voor alfabetiseringsprogramma's, kinderkribben en zelfs schoonheidssalons voor de vrouwen. Ze voelden zich dan mooier en wisten dat ze zo ook iets betekenden. Hij sprak mensen aan op hun talenten en iedere arme bezat die talenten, zei hij. Zo kwamen mensen recht: van niemand werden ze iemand. Iedereen in ATD moest doen wat hij deed: "Il faisait grandir les hommes". Ik ben zeer gelukkig dat ik daar heb gewerkt en geloof me: 4^e wereldmensen hebben me meer gegeven dan wat ik aan hen kon geven. Ik heb er veel talentrijke mensen ontmoet. Een voorbeeld: ik denk aan Yvette, een Brusselse vrouw van de 4^e wereld, die via ATD- werking echt een andere vrouw geworden is. ik zat enkele jaren samen met haar in een werkgroep. Ik ben dikwijls verrast geweest met haar inbreng. Ik dacht dan telkens: best dat zij via ATD die talenten kan gebruiken.

Van alle jobs die ik had (en dat zijn er meer dan de enkele voorbeelden waar ik over vertelde) heb ik bij ATD het meest gezien hoe talenten naar boven kwamen en mensen kansen hadden.

En nog een dessert ook!

Ik wil eindigen met mijn stelling: als alle mensen de kans krijgen om hun talenten echt te gebruiken dan wordt onze maatschappij totaal anders.

De vraag is: kunnen we daar iets aan doen? Ik denk: ja. We moeten ons goed informeren, dus bewust zijn van de situatie nu.

We zitten in een duale maatschappij met 2 snelheden. Als we dit weten, moeten we verontwaardigd zijn, ja kwaad worden en zeggen: 'het moet veranderen'. Zo worden we partijganger van fundamentele veranderingen en via kleine stappen (die zeker niet paternalistisch mogen zijn) kan er veel veranderen.

Ik voel je denken nu: Nand, wat concreter. Ja zeker, het is zeer eenvoudig.

Ik denk aan 4 zaken:

- Ons niet boven anderen stellen: eenvoudig! Ja, maar soms zo moeilijk voor mensen die veel kansen hadden om te studeren.
- Respect hebben voor anderen wat ze ook denken of doen.
- Geen vooroordelen hebben.
- En eerbied hebben altijd voor allen maar zeker voor mensen met 'kleine jobs', hen aanspreken en waarderen. Zo zal je soms verschieten van hun talenten waar je ze echt niet verwacht.

Als we dat allemaal wat proberen dan moet er een andere wereld komen met kansen voor iedereen... en dat ligt toch in de lijn van de boodschap van Christus... denk ik toch!

Zo kan ik hoopvol naar de toekomst kijken: er komt zo via al die talenten een ander evenwicht waar de wijzer van 'individu' meer zal draaien naar 'gemeenschap'. Als wij het willen, kan het, moet het. Je doet toch mee?

Nand Morlion

De Lier, 23 februari 2014